

مطالعه ارتباط بین مسئولیت اجتماعی شرکت و سطح نگهداشت وجه نقد در بورس اوراق بهادار تهران

پدرام شیخی ستوده^۱، احمد ناصری^۲، عباسعلی حق پرست^۳

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی زاهدان، زاهدان، ایران

^۲ استادیار گروه حسابداری، دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه سیستان و بلوچستان، زاهدان، ایران

^۳ عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد زاهدان، دانشکده حسابداری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد زاهدان، زاهدان، ایران

چکیده

اهمیت مسئولیت اجتماعی و اخلاقی مدیران بر هیچ کس پوشیده نیست. امروزه کسانی که به هر نحو درگیر کارهای اقتصادی هستند به خوبی آگاه هستند که اعمال مسئولانه و منصفانه و اقداماتی که موجب بهبودی کیفیت زندگی افراد ذینفع مجموعه می شود منجر به توسعه اقتصادی یعنی سودآوری برای هر دو طرف معامله خواهد شد، با استفاده از راهکارهای لازم در زمینه مسئولیت اجتماعی شرکتها، روش تأثیر بر کارمندان، مصرف کنندگان و در سطح بالاتر حتی جامعه و محیطی را که در آن مشغول فعالیت هستند را تغییر داده اند. شرکت هایی با عملکرد اجتماعی بالا تمایل دارند ارتباط خوبی با سهامداران داشته باشند، تأمین اطمینان مانند حمایتی است که بتواند زیان های ناشی از حوادث منفی را کاهش دهد، بنابراین نیاز به حفظ نگهداشت وجه نقد در سطح بالا را کاهش می دهد. هدف این تحقیق بررسی ارتباط بین مسئولیت اجتماعی شرکت و سطح نگهداشت وجه نقد در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می باشد. دوره زمانی پژوهش، ۱۳۹۴-۱۳۸۹ بوده و ۹۶ شرکت به عنوان نمونه انتخاب شده است. برای تجزیه و تحلیل داده های پژوهش در حالت تلفیقی (ترکیبی)، از مدل رگرسیونی چند متغیره در نرم افزار اقتصادسنجی Eviews استفاده شده است. فرضیات تدوین شده مبنی بر ارتباط بین مسئولیت اجتماعی شرکت و سطح نگهداشت وجه نقد در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران مورد آزمون قرار گرفتند که نتایج بدست آمده از آزمون فرضیات تحقیق نشان می دهد ارتباط منفی و معنادار بین متغیرهای وابسته و مستقل تحقیق برقرار می باشد.

واژه های کلیدی: عملکرد مسئولیت اجتماعی، سطح نگهداشت وجه نقد، شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران.

۱- مقدمه

زمانی تصور بر این بود که سازمانها و تولیدکنندگان صرفاً در مقابل سهامداران و کارکنان مسئولند و وظیفه اصلی آنها ارائه بهترین محصول مصرفی با قیمت پایین‌تر و کیفیت بالاتر می‌باشد، ولی این در صورتی است که آثار و پیامدهای تولید محصولات نادیده انگاشته شده است. رقابت شدید، افزایش جمعیت، کمیابی منابع و آلودگی محیط باعث به وجود آمدن رویکرد های نوین مدیریتی شد که تعهد و مسئولیت اجتماعی نیز نتیجه ی آن تحولات بود. در واقع شاید بتوان گفت که مطرح شدن این مسئولیت، پاسخی به نیازها و چالشهای محیطی بود.

افشای مسئولیت اجتماعی به عنوان پل ارتباطی بین واحد تجاری و ذی نفعان است و باعث جذب سرمایه گذاران می شود. بدین ترتیب کارکرد درونی افشای مسئولیت اجتماعی می تواند منجر به بهبود جایگاه شرکت و در نهایت افزایش بازده و سودآوری و سرانجام بقای بلندمدت شرکت ها شود. با افشای مسئولیت اجتماعی از طریق گزارش سالانه یا از طریق گزارش پایداری، می توان حمایت سهامداران، بخصوص سرمایه گذاران نهادی را از نظر مادی و غیرمادی (اجتماعی) توسط شرکتها بدست آورد.

یکی از کارکردهای مسئولیت اجتماعی شرکتها هدفمند کردن می‌باشد، همچنین شرکتها در ایران امروزه هر کدام فضای خاصی پیدا کرده‌اند و در حال رشد هستند و می‌خواهند مستقل از دولت فضای کسب و کار جدیدی به وجود آورند و روی برنامه‌ریزی‌های خود به دنبال برنامه‌های بلندمدت افق ۵ تا ۵۰۰ ساله برنامه‌ای مدون برای گسترش شرکت خود تعریف می‌کنند، خود مسئولیت اجتماعی شرکت ها برای آنها معنی پیدا می‌کند و درک می‌کنند که موفقیت شرکت در گرو موفقیت ذی نفعان است.

وجه نقد از منابع مهم و حیاتی هر واحد اقتصادی است. در اتخاذ بسیاری از تصمیمات مالی، جریان‌های نقدی نقشی محوری دارند. همچنین اطلاعات تاریخی مربوط به جریان وجوه نقد می‌تواند برای کنترل میزان دقت ارزیابی‌های گذشته مفید واقع شده و رابطه بین فعالیت های واحد تجاری و دریافتها و پرداختهای آتی آن را نشان دهد. شرکتها درصد معینی از داراییهای خود را بصورت نقدی نگهداری می‌کنند. علاوه بر این، تعداد زیادی از شرکت ها سطح داراییهای نقدی خود را افزایش داده اند (ژانگ^۱، ۲۰۱۱). فریرا و ویللا^۲ (۲۰۰۴) با بررسی نسبت وجه نقد به داراییهای شرکتهای اتحادیه پولی اروپا، نتیجه گرفتند که این شرکت ها، ۱۵٪ از کل داراییهای خود را به صورت نقد یا شبه نقد نگهداری می‌کنند. باتس و همکاران^۳ (۲۰۰۶) نیز گزارش نمودند که میانگین نسبت وجه نقد به داراییهای شرکت‌های صنعتی ایالات متحده از سال ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۴ به میزان ۱۲۹٪ افزایش یافته است. با توجه به ادبیات پیشگفته فریرا و ویللا^۴ (۲۰۰۴)؛ باتس و همکاران^۵ (۲۰۰۶) و همچنین بسیاری از مطالب دیگر، می‌توان به اهمیت روز افزون وجه نقد در شرکت ها پی برد. در نهایت این مدیران هستند که تصمیم می‌گیرند آیا وجه نقد بین سهامداران توزیع شود، صرف مخارج داخلی شود و یا همچنان نگهداری شود و در این راستا باید همواره منافع و مخارج تصمیمات را ارزیابی نمایند. استراتژی موجودی نقد شرکت، تعیین کننده سرنوشت و آینده آن است. در یک بازار ناقص، شرکت ها برای اهداف تجاری آتی و تسکین ریسک، تمایل به نگهداشت و جمع آوری وجه نقد دارند

¹ Zhang

² Ferreira & Vilela

³ Bates & et al

⁴ Ferreira & Vilela

⁵ Bates & et al

(کینیس^۶، ۱۹۳۶). با این حال، نگهداری مقدار زیاد وجه نقد می‌تواند هزینه‌های فرصت را افزایش دهد، در حالیکه نگهداری مقدار اندک وجه نقد می‌تواند موجب هزینه‌های کسری یا کمبود گردد. سطح بهینه موجودی نقد شرکت شامل توازن بین هزینه‌ها و منافع موجودی نقد است (اوپلر و همکاران^۷، ۱۹۹۹؛ هارفورد^۸، ۱۹۹۹).

در حالی که مشخصه‌های سطح نگهداشت وجه نقد شرکت، در ادبیات تحقیق به صورت گسترده مورد مطالعه قرار گرفته است، ارتباط مستقیم بین مسئولیت اجتماعی شرکت و سطح نگهداشت وجه نقد به صورت عمده کشف نشده باقی مانده است.

شرکت‌هایی با سرمایه اجتماعی بالا تمایل دارند ارتباط خوبی با سهامداران داشته باشند، تأمین اطمینان مانند حمایتی است که بتواند زیانهای ناشی از حوادث منفی را کاهش دهد، بنابراین نیاز به حفظ نگهداشت وجه نقد در سطح بالا را کاهش می‌دهد. اعتبار شرکت‌های دارای سرمایه اجتماعی و وفاداری مشتریان به این شرکت‌ها باعث می‌شود که این شرکت‌ها کمتر تحت تأثیر ریسک‌های سیستماتیک مختلف قرار گیرند. این موضوع دو پیامد برای سطح نگهداشت وجه نقد در این شرکت‌ها دارد. در یک سو منجر به این امر می‌شود که شرکت تمایل کمی به حفظ نگهداشت وجه نقد در سطح بالا داشته باشد و از سوی دیگر نیز، شرکت‌ها با ریسک سیستماتیک پایین تمایل به ساختار بدهی با سررسید کوتاه مدت دارند و بنابراین دارای ریسک تأمین مجدد بالایی می‌باشند که بیان می‌کند حفظ نگهداشت وجه نقد در سطح بالا برای کاهش ریسک تأمین مالی مجدد مورد نیاز می‌باشد (چوانگ^۹، ۲۰۱۶).

بر همین اساس نیز در این تحقیق به بررسی ارتباط بین عملکرد مسئولیت اجتماعی شرکت و سطح نگهداشت وجه نقد پرداخته می‌شود.

۲- ادبیات و پیشینه پژوهش

تحقیقات خارجی

بررسی ادبیات تحقیق خارجی نشان می‌دهد که تنها تحقیق مرتبط تحقیق آروری و پیجورلت^{۱۰} (۲۰۱۵) می‌باشد و بیان خواهد شد و سایر تحقیقات نیز هر کدام تنها یک متغیر یا مسئولیت اجتماعی شرکت و یا سطح نگهداشت وجه نقد را بررسی کرده‌اند که طرح خواهند شد:

آروری و پیجورلت^{۱۱} (۲۰۱۵) در مقاله خود به بررسی تأثیر مسئولیت اجتماعی شرکت بر ارزش نگهداشت وجه نقد پرداختند. آنها به مسئله نگهداشت وجه نقد از دیدگاه سرمایه گذاران پرداختند به این ترتیب مشاهدات خود را از ۵۰ کشور در دوره ۲۰۰۵ الی ۲۰۰۹ مورد بررسی قرار دادند، این محققان نشان دادند که سرمایه گذاران ارزش بالایی به وجه نقد نگهداری شده بوسیله شرکت‌ها می‌دهند که دارای عملکرد CSR بالایی باشد.

⁶ Keynes

⁷ Opler & et al

⁸ Harford

⁹ Chuang

¹⁰ Aruri & Pijorlet

¹¹ Aruri & Pijorlet

وانگ و همکاران^{۱۲} (۲۰۱۳) تحقیقی را تحت عنوان "تورم، چرخه عملیاتی و نگهداشت وجه نقد" اجرا نمودند. نتایج بررسی های آنان با استفاده از داده های شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار چین طی سال های ۱۹۹۸ تا ۲۰۰۹، نشان داد که ارتباطی معکوس و معنادار بین تورم و موجودی نقد برقرار است. همچنین، ارتباطی یو شکل (U) بین چرخه عملیاتی و سطح نگهداشت وجه نقد موجود است که این ارتباط نیز متأثر از سطح تورم می باشد.

خان و ماتاکین^{۱۳} (۲۰۱۲) در زمینه «ارتباط بین حاکمیت شرکتی و افشای مسئولیت اجتماعی شرکت ها در گزارش سالانه شرکت بنگلادش» تحقیقی انجام داد. ویژگی های حاکمیت شرکتی شامل مالکیت مدیریتی، مالکیت عمومی، مالکیت خارجی، استقلال هیئت مدیره و دوگانگی مدیرعامل و حضور کمیته حسابرس می باشد. یافته ها نشان می دهد که افشای مسئولیت اجتماعی با مالکیت مدیریتی ارتباط منفی دارد؛ و مالکیت عمومی، مالکیت خارجی با ساختار هیئت مدیره و حضور کمیته حسابرس دارای اثرات مثبت و معنی داری بر روی افشای مسئولیت اجتماعی می باشد و هیچ ارتباط معناداری بر روی دوگانگی مدیرعامل وجود ندارد. برای ارزیابی افشای مسئولیت اجتماعی در گزارش سالانه از چک لیست که شامل ۲۰ مورد افشا می باشد.

فومیهاران و همکاران^{۱۴} (۲۰۱۲)، هدف اصلی این تحقیق توسعه و ارزیابی ترکیب اصلی مسؤولیت اجتماعی در رویه های کار و کارگری برای ۲۲ شرکت صنعتی تایلند از طریق تحلیل پرسشنامه و روش تحلیل عاملی تأییدی بوده است که ۱ مؤلفه یا عامل برای رویه های کار شامل اشتغال و روابط شغلی، شرایط کار و حمایت های اجتماعی، ارتباطات اجتماعی، ایمنی و سلامت کار و توسعه ی آموزش منابع انسانی مورد تأیید مورد تأیید قرار گرفت.

نجاتی و همکاران^{۱۵} (۲۰۱۲)؛ هدف این مقاله بررسی رویه های مسؤولیت اجتماعی شرکت در ایران از دیدگاه کارکنان بوده است است و به منظور پالایش اقلام، تحلیل عاملی اکتشافی و برای تأیید ساختار از روش تأییدی استفاده شد. اطلاعات حاصل از دیدگاه کارکنان درباره ی وضعیت مسؤولیت اجتماعی شرکتها در ایران نشان داد که بیشتر کارکنان تعهد سازمان شان به مسؤولیت اجتماعی شرکتها را درک می کنند ولی میانگین پایین درک کارکنان در میان سازمانهای ایرانی نشان می دهد که سطح آن در میان سازمانهای ایرانی در گامهای اولیه است.

دامایانتی و همکاران^{۱۶} (۲۰۱۱) در زمینه «افشای مسؤولیت اجتماعی با مالکیت نهادی در شرکت های تولیدی پذیرفته شده در بورس اندونزی» تحقیقی تجربی انجام داد. در این تحقیق متغیروابسته، مالکیت نهادی و متغیر مستقل افشای مسؤولیت اجتماعی است که شامل چهار بعد می باشد. روابط کارکنان، مشارکت در جامعه، تولید و محیط زیست داده ها با استفاده از روش آماری رگرسیون چند متغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و نتایج حاصل از رگرسیون نشان داد که تمامی پنج فرضی رد شد و یا به عبارت دیگر هیچ یک از چهار بعد و افشای مسؤولیت اجتماعی اثر قابل توجهی بر مالکیت نهادی نداشتند.

مارتینز-سولا و همکاران^{۱۷} (۲۰۰۸) به بررسی ارتباط نگهداری وجه نقد و ارزش شرکت پرداختند. نتایج تحقیقات آنان که شامل بررسی داده های ۴۷۲ شرکت صنعتی پذیرفته شده در آمریکا در بین سال های ۲۰۰۱ تا ۲۰۰۷ بود، نشان داد که یک

¹² Wang & et al

¹³ Khan & muttakin

¹⁴ Foimaharon & et al

¹⁵ Nejadi & et al

¹⁶ Damayanti & et al

¹⁷ Martínez-Sola & et al

سطح وجه نقد بهینه وجود دارد که ۱۴٪ مجموع دارایی‌ها را تشکیل می‌دهد و انحراف از سطح وجه نقد بهینه، باعث کاهش ارزش شرکت می‌شود.

گارسیا-ترول و همکاران^{۱۸} (۲۰۰۹) با استفاده از نمونه‌ای متشکل از شرکت‌های بورس سهام اسپانیا در دوره‌ای از سال ۱۹۹۵ تا ۲۰۰۱، اثر کیفیت حسابداری بر موجودی نقد شرکت‌ها را بررسی نمودند. نتایج این پژوهش نشان داد که شرکت‌های با کیفیت اقلام تعهدی بالا، در مقایسه با شرکت‌های با کیفیت اقلام تعهدی پایین، سطوح پایین‌تری از وجه نقد نگهداری می‌نمایند. یافته‌ها نشان می‌دهد که با افزایش بدهی بانکی، موجودی نقد افزایش یافته و شرکت‌های با جریان نقدی بالاتر، وجه نقد بیشتری را نگهداری می‌نمایند.

تحقیقات داخلی

بررسی ادبیات تحقیق داخلی نشان می‌دهد که تحقیق مشابه در ایران صورت نگرفته است و سایر تحقیقات نیز هر کدام تنها یک متغیر، یا مسئولیت اجتماعی شرکت و یا سطح نگهداشت وجه نقد را بررسی کرده‌اند که طرح خواهند شد:

قربانی و عدیلی (۱۳۹۱) به بررسی رابطه بین نگهداشت وجه نقد و ارزش شرکت در وضعیت عدم تقارن اطلاعاتی پرداختند. جامعه آماری این تحقیق تمام شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده در نهایت تعداد ۱۰۵ شرکت به عنوان نمونه برگزیده شد. نتایج بررسی‌ها حاکی است که در وضعیت عدم تقارن اطلاعاتی، بین نگهداشت وجه نقد و ارزش شرکت، رابطه معکوس معناداری وجود دارد. این یافته موید نظریه جریان نقدی آزاد است.

صمدی (۱۳۹۲) در مطالعه‌ای در خصوص رابطه بین مدیریت سرمایه در گردش و میزان نگهداشت وجه نقد شرکت‌های پذیرفته شده بورس اوراق بهادار تهران پرداخته است. در این تحقیق برای آزمون ارتباط بین مدیریت سرمایه در گردش و میزان نگهداشت وجه نقد از رگرسیون خطی چندگانه استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش حاکی از آن است "بین روزهای تبدیل موجودی کالا و روزهای وصول حسابهای دریافتی با میزان نگهداشت وجه نقد رابطه معناداری وجود ندارد اما بین روزهای تعویق حسابهای پرداختی و دریافتی با میزان نگهداشت وجه نقد رابطه معنادار وجود دارد و این رابطه به صورت معنادار خطی (مستقیم و ضعیف) وجود دارد.

فروغی و محمدی (۱۳۹۲) در مقاله‌ای به بررسی رابطه بین اجتناب مالیاتی و ارزش و سطح نگهداشت وجه نقد شرکتها می‌پردازد. نتایج پژوهش نشان می‌دهد اجتناب مالیاتی بر سطح نگهداشت وجه نقد و ارزش وجه نقد نگهداری شده توسط شرکت تاثیر منفی دارد.

یگانه و برزگر (۱۳۹۲) در مقاله‌ای با عنوان ارائه‌ی مؤلفه‌ها و شاخص‌های بُعد اجتماعی مسئولیت شرکت‌ها و وضعیت موجود آن در ایران، مؤلفه‌ها و شاخصهای افشای بعد اجتماعی مسئولیت شرکتها را با رویکرد توسعه‌ی پایدار و با استفاده از روشهای پرسشنامه و تحلیل مدل مسیر در یک چارچوب جامع ارائه و مورد تحلیل قرار دادند. نتایج تحلیل مسیر و شاخص‌های مطلوب برازش مدل ساختاری، بیان‌کننده‌ی معناداری و تبیین و توجیه مناسب کلیه‌ی مؤلفه‌ها برای افشای بعد اجتماعی مسئولیت شرکت‌هاست.

عرب صالحی و همکاران (۱۳۹۲) در تحقیقی با عنوان رابطه مسئولیت اجتماعی با عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، به بررسی رابطه بین مسئولیت اجتماعی و عملکرد مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق

¹⁸ Garcia-Terurl & et al

بهادار تهران پرداختند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که عملکرد مالی با مسئولیت اجتماعی شرکت نسبت به مشتریان و نهادهای موجود در جامعه ارتباط دارد. ولی عملکرد مالی با مسئولیت اجتماعی شرکت نسبت به کارکنان و محیط زیست رابطه معناداری ندارد.

۱-۲- فرضیه های پژوهش

برای بررسی دقیق تر موضوع تحقیق، فرضیات ذیل مطرح می شود؛

فرضیه اصلی:

بین عملکرد مسئولیت اجتماعی و سطح نگهداشت وجه نقد شرکت ارتباط معنادار وجود دارد.

فرضیه های فرعی:

- بین عملکرد سیاسی و اجتماعی و سطح نگهداشت وجه نقد شرکت ارتباط معنادار وجود دارد.
- بین عملکرد استراتژی کارمندان و سطح نگهداشت وجه نقد شرکت ارتباط معنادار وجود دارد.
- بین عملکرد محیط زیستی و سطح نگهداشت وجه نقد شرکت ارتباط معنادار وجود دارد.
- بین عملکرد مشتریان و عرضه کنندگان و سطح نگهداشت وجه نقد شرکت ارتباط معنادار وجود دارد.
- بین عملکرد سرمایه گذاری اجتماعی و سطح نگهداشت وجه نقد شرکت ارتباط معنادار وجود دارد.
- بین عملکرد استراتژی شرکت و سطح نگهداشت وجه نقد شرکت ارتباط معنادار وجود دارد.

۲-۲- مدل آماری و متغیرهای پژوهش

برای آزمون فرضیه تحقیق از مدل زیر استفاده می‌شود:

$$\Delta \text{Cash}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{CSR}_{i,t} + \beta_2 \text{Size}_t + \beta_3 \text{Lev}_{i,t} + \beta_4 \text{Growth}_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$$

متغیر وابسته

ΔCash = تغییرات سطح نگهداشت وجه نقد شرکت که برابر است با نسبت موجودی نقد به کل دارایی های سال جاری منهای نسبت موجودی نقد به کل دارایی های سال قبل؛

متغیر مستقل

مسئولیت اجتماعی شرکت (CSR Score)

در این تحقیق برای رتبه بندی شرکت های نمونه، گزارش های هیات مدیره مورد بررسی قرار گرفت و در قالب ۲۴ آیتیم که نشان دهنده مسئولیت اجتماعی در شرکت ها است در ۶ گروه زیر مورد تجزیه و تحلیل قرار داده شد.

۱- سیاست و جامعه (A)

۲- استراتژی کارمندان (B)

۳- محیط زیست (C)

۴- مشتریان و عرضه کنندگان (D)

۵- سرمایه گذاری اجتماعی (E)

۶- استراتژی شرکت (F)

سیاست و جامعه

محیط حقوقی (حمایت از مصرف کننده یا محیط زیست)

ارتباط با سهامداران

فعالیت‌های فرهنگی برون سازمانی (چاپ بروشور-برگزاری سمینار و همایش) جهت ارتقای فرهنگ عمومی

استراتژی کارمندان

دوره های تخصصی مرتبط با کار

دوره های عمومی (کمک اولیه، زیست محیطی، ICDL, ...)

اشاره به بیمه و امور رفاهی کارکنان در محیط کار

تلاش برای سازندگی زندگی خانوادگی کارکنان

فعالیت های فرهنگی درون سازمانی (کتابخانه، ورزشی و ...)

محیط زیست

اشاره به دریافت گواهینامه و دریافت استاندارد مربوط به کیفیت و یا محیط زیست

ایجاد فضای سبز و فعالیت های مربوط به آن

آلودگی های هوا و صوتی و فعالیت های مرتبط با آن

باز یافت یا جلوگیری از ضایعات و یا فعالیت های مرتبط با پسماند

اشاره به رویکرد شرکت در ارتباط با کاهش مصرف در حوزه انرژی

مشتریان و عرضه کنندگان

سعی در بهبود کیفیت کالا و یا خدمات ارائه شده به جامعه و مشتری

اشاره به ارتباط با مشتریان و خدمات پس از فروش و یا وجود مدیریت ارتباط با مشتریان

داشتن سایت اینترنتی

به روز رسانی سایت (وجود حداقل ۲۰ خبر مرتبط در هر سال)

انجام خدمات اینترنتی شامل فروش مناقصه و ثبت سفارش و ...

سرمایه گذاری اجتماعی

بند گزارش عملکرد اجتماعی

کمک های عام المنفعه

اشاره به سیاست و استراتژی شرکت در مورد مسئولیت اجتماعی و تعهد اجتماعی

استراتژی شرکت

برنامه ریزی استراتژیک و تعالی سازمانی

سنجش و رضایت کارکنان و وجود طبقه بندی مشاغل در سازمان و توسعه منابع سازمانی

در این تحقیق برای ارزیابی متغیرهای مستقل، افشای مسئولیت اجتماعی شرکت ها و ابعاد آن از تجزیه و تحلیل محتوا استفاده شده است. تجزیه و تحلیل محتوا در مورد طبقه بندی از جملات در متن یادداشت های پیوست صورت های مالی دسته بندی می شوند. ارزش کلی افشای مسئولیت اجتماعی شرکت از کل ارزش جزئی ابعاد CSRD بدست می آید. نمره افشای هر یک از ابعاد از تقسیم جمع نمره افشای هر یک از معیارهای بعد بر تعداد معیارهای آن بعد بدست می آید. معیارهای هر بعد به تفصیل در این فصل توضیح داده شده است؛ بنابراین ارزش کل CSRD از فرمول زیر قابل محاسبه است (نیروانتو و همکاران^{۱۹}، ۲۰۱۱ و صالح و همکاران^{۲۰}، ۲۰۱۰)

$$CSRscore = A + B + C + D + E + F$$

نمره کل افشای مسئولیت اجتماعی شرکت ها از فرمول زیر قابل محاسبه است:

$$CSR D_j = \frac{\sum_{i=1}^{nj} X_{ij}}{nj}$$

$CSR D_j$ = نمره افشای مسئولیت اجتماعی در شرکت j می باشد.

n_j = تعداد موارد تخمین زده شده برای شرکت j می باشد.

¹⁹Nirwanto & et al

²⁰Saleh & et al

X_{ij} = اگر موارد افشاء بصورت کمی باشد، نمره افشاء ۳ می باشد. اگر اطلاعات بصورت غیرکمی افشاء شود، اما اطلاعات خاصی افشاء شود، نمره افشاء ۲ می باشد. اگر موارد افشاء بصورت کیفی باشد نمره افشاء ۱ می باشد. اگر موردی افشاء نشود، نمره افشاء صفر می باشد.

۲-۳- جامعه و نمونه آماری

«جامعه آماری» عبارت است از کلیه عناصر و افرادی که در یک مقیاس جغرافیایی مشخص (جهانی یا منطقه‌ای) دارای یک یا چند صفت مشترک باشند (حافظنیا، ۱۳۸۱: ۱۱۹).

جامعه آماری این تحقیق کلیه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی دوره ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۴ بوده که با استفاده از روش حذفی سیستماتیک نسبت به تعیین حجم نمونه بر اساس معیارهای زیر اقدام شده است:

۱- به لحاظ افزایش قابلیت مقایسه، دوره مالی آن‌ها منتهی به ۲۹ اسفند ماه باشد.

۲- در طی دوره مورد بررسی (۱۳۸۹-۱۳۹۴) تغییر سال مالی نداشته باشد.

۳- اطلاعات مالی آن قابل دسترس باشد.

۴- جزء شرکتهای مالی (مانند بانکها، موسسات مالی) و شرکتهای سرمایه‌گذاری یا شرکتهای واسطه‌گری مالی نباشد.

۵- در قلمرو زمانی پژوهش بیش از ۳ ماه وقفه معاملاتی نداشته اند.

۶- اطلاعات مورد نیاز در بخش تعریف متغیرها در دسترس باشد.

در نهایت حجم نمونه نهایی با توجه به روش حذفی سیستماتیک ۹۶ شرکت می باشد.

۳- روش گردآوری و تجزیه و تحلیل داده ها

این پژوهش از این لحاظ که به دنبال تعیین رابطه‌ی بین مسئولیت اجتماعی شرکت و سطح نگهداشت وجه نقد در بورس اوراق بهادار تهران است، از نوع همبستگی بوده و از آن‌جا که تعیین این رابطه می‌تواند مورد استفاده گروه کثیری از استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی شرکت‌ها قرار گیرد از نوع کاربردی است. جهت اجرای پژوهش از رویکرد پس‌رویدادی استفاده می‌شود. از روش پس‌رویدادی زمانی استفاده می‌شود که پژوهشگر پس از وقوع رویدادها به بررسی موضوع می‌پردازد، افزون بر این، امکان دست‌کاری متغیرهای مستقل وجود ندارد (رشاد به نقل از نمازی، ۱۳۸۹).

در این پژوهش، داده‌ها و متغیرها از طریق مراجعه به صورت‌های مالی، یادداشت‌های توضیحی و گزارش‌های سالانه بورس اوراق بهادار و با استفاده از نرم‌افزار ره‌آورد نوین جمع‌آوری شده است.

۴- تحلیل داده های پژوهش

۴-۱- بررسی پایایی داده های پژوهش

نتایج پایایی متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. آزمون لوین، لین و چو

نوع آزمون متغیرها	مقدار آماره لوین، لین و چو	احتمال آماره لوین، لین و چو
امتیاز گزارشگری اجتماعی CSR	-۵/۷۵	۰/۰۰۰۰
نگهداشت وجه نقد Cash	-۱۹/۰۷	۰/۰۰۰۰
اندازه شرکت SIZE	-۲۱/۶۳	۰/۰۰۰۰
اهرم مالی LEV	-۹/۸۹	۰/۰۰۰۰
رشد فروش SG	-۲۰/۲۹	۰/۰۰۰۰

با توجه به جدول شماره یک، مقدار سطح معناداری تمام متغیرهای پژوهش کمتر از ۵٪ است و بنابراین، همگی متغیرهای پژوهش در دوره مورد بررسی در سطح پایا هستند. سپس، به شناسایی روش مناسب برای تحلیل داده‌ها پرداخته می‌شود.

۲-۴- بررسی آمار توصیفی متغیرهای پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. آماره های توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیرها	تعداد	میانگین	میان	ماکزیمم	مینیمم	انحراف معیار	آماره جارك‌برا	احتمال جارك‌برا
امتیاز گزارشگری اجتماعی CSR	۵۷۶	۰/۳۶	۰/۳۳	۰/۹۶	۰	۰/۱۹	۱۱/۸۳۴	۰/۰۰۰
نگهداشت وجه نقد Cash	۵۷۶	۰/۰۰۱	۰/۰۰۰۳	۰/۱۹۴	-۰/۱۴۶	۰/۰۳۴	۲/۱۱۲	۰/۳۴۸
اندازه شرکت SIZE	۵۷۶	۲۶/۹۶	۲۶/۸۸	۳۲/۳۴	۲۳/۲۶	۱/۵۸	۵۸/۱۲	۰/۰۰۰
اهرم مالی LEV	۵۷۶	۱/۷۲	۱/۰۶	۸/۲۲	۰/۲۰	۱/۸۰	۵۰۷/۵	۰/۰۰۰
رشد فروش SG	۵۷۶	۰/۱۹	۰/۱۶	۱/۱۷	-۰/۴۱	۰/۳۰	۷۲/۲۷	۰/۰۰۰

میانگین، اصلی‌ترین و مهم‌ترین شاخص مرکزی به شمار می‌آید که نشان‌دهنده نقطه تعادل و مرکز ثقل توزیع است. همانطور که در جدول شماره ۲ مشاهده می‌شود، مقدار میانگین تغییرات سطح نگهداشت وجه نقد، ۰/۰۰۱ است.

میان‌نقطه‌ای است که یک نمونه را به دو قسمت مساوی تقسیم می‌نماید. به عبارتی دیگر، ۵۰ درصد مشاهدات قبل و ۵۰ درصد مشاهدات بعد از آن قرار دارند. همانطور که در جدول ۲ نشان داده شده است، مقدار میان‌نقطه تغییرات سطح نگهداشت وجه نقد، ۰/۰۰۰۳ است.

به‌طور کلی، معیارهای پراکندگی، معیارهایی هستند که پراکندگی مشاهدات را حول میانگین بررسی و مقایسه می‌نمایند. یکی از مهم‌ترین معیارهای پراکندگی، انحراف معیار می‌باشد. با توجه به جدول فوق، این معیار برای تغییرات سطح نگهداشت وجه نقد، ۰/۰۳۴ است.

بیشترین مقدار تغییرات سطح نگهداشت وجه نقد در سال ۱۳۹۰ و برابر با ۰/۱۹۴ و کمترین مقدار آن در سال ۱۳۹۰ و برابر با ۰/۱۴۶ است.

نتایج آماره جاکر برا حاکمی از نرمال بودن متغیر سطح نگهداشت وجه نقد طی دوره پژوهش است. نرمال بودن متغیرهای وابسته یکی از پیش‌فرض‌های مدل‌های رگرسیونی حداقل مربعات معمولی است.

۴-۳- ابزار تعیین مدل مناسب برای تخمین مدل رگرسیون

قبل از آزمون فرضیه‌های فوق، به انتخاب الگوی مناسب برای مدل رگرسیونی پرداخته شده است. ابتدا با استفاده از آزمون F لیمر به انتخاب مدل داده‌های تلفیقی در برابر مدل داده‌های ترکیبی پرداخته شده است. نتیجه آزمون F لیمر در جدول ۳ ارائه شده است. مقدار احتمال آماره F لیمر در جدول ۳ کم‌تر از سطح معنی‌داری ۵٪ بوده و بنابراین، برای آزمون فرضیه‌های تحقیق، استفاده از روش داده‌های تلفیقی منتفی است.

جدول ۳. انتخاب داده‌های تلفیقی در برابر داده‌های ترکیبی

مدل	$\Delta \text{Cash}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{CSR1}_{i,t} + \beta_2 \text{CSR2}_{i,t} + \beta_3 \text{CSR3}_{i,t} + \beta_4 \text{CSR4}_{i,t} + \beta_5 \text{CSR5}_{i,t} + \beta_6 \text{CSR6}_{i,t} + \beta_7 \text{SIZE}_{i,t} + \beta_8 \text{LEV}_{i,t} + \beta_9 \text{GROWTH}_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$		
	نوع آزمون	مقدار آماره آزمون	درجه آزادی
	F لیمر	۲/۵۵	(۹۵ و ۴۷۳)
			احتمال آماره آزمون
			۰/۰۰۰۰

آزمون هاسمن

پس از مشخص شدن اینکه عرض از مبدأ برای سال‌های مختلف یکسان نیست، باید روش استفاده در برآورد مدل (اثرات ثابت یا تصادفی) تعیین گردد که بدین منظور از آزمون هاسمن استفاده می‌گردد.

جدول ۴. آزمون هاسمن

مدل	$\Delta\text{Cash}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{CSR1}_{it} + \beta_2 \text{CSR2}_{it} + \beta_3 \text{CSR3}_{it} + \beta_4 \text{CSR4}_{it} + \beta_5 \text{CSR5}_{it} + \beta_6 \text{CSR6}_{it} + \beta_7 \text{SIZE}_t + \beta_8 \text{LEV}_{i,t} + \beta_9 \text{GROWTH}_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$		
نوع آزمون	مقدار آماره خی دو	درجه آزادی خی دو	احتمال آماره آزمون
هاسمن	۱۲/۳۲	۷	۰/۰۹۰۴

سطح معناداری آزمون هاسمن بیشتر از ۰/۰۵ است، بنابراین، برای آزمون فرضیه باید از مدل اثرات تصادفی استفاده نمود. نتیجه آزمون فرضیه تحقیق با استفاده از مدل اثرات تصادفی و روش حداقل مربعات تعمیم یافته برآوردی (EGLS) در جدول شماره پنج ارائه شده است.

جدول ۵. نتایج آزمون فرضیه تحقیق

احتمال آماره t	مقدار آماره t	ضرایب رگرسیونی	آماره‌ها / متغیرها		
۰/۰۰۰۸	۲/۶۷	۰/۰۹	مقدار ثابت C		
۰/۰۰۲۳	-۲/۲۲	-۰/۰۷۱	عملکرد سیاسی و اجتماعی CSR1		
۰/۰۰۳۶	-۲/۹۳	-۰/۱۰۵	عملکرد استراتژی کارمندان CSR2		
۰/۰۰۰۰	-۳/۵۴	-۰/۰۲۴	عملکرد محیط زیستی CSR3		
۰/۰۰۷۴	-۳/۳۶	-۰/۰۳۲	عملکرد مشتریان CSR4		
۰/۰۰۸۴	-۲/۹۸	-۰/۰۳	عملکرد سرمایه گذاری اجتماعی CSR5		
۰/۰۰۴۱	-۲/۱۸	-۰/۲۶	عملکرد استراتژی شرکت CSR6		
۰/۰۰۰۰	۱۲/۳۴	۰/۲۲	اندازه شرکت SIZE		
۰/۰۰۰۱	-۲/۸۸	-۰/۹۱	اهرم مالی LEV		
۰/۰۰۰۰	۱۲/۳۴	۰/۲۲	رشد فروش SG		
آماره دوربین-واتسون	احتمال آماره F	احتمال جارک برا باقی مانده	مقدار جارک برا باقی مانده	ضریب تعیین شده	ضریب تعیین
۱/۸۸۱	۰/۰۰۰۰	۰/۲۷۸	۲/۵۶۳	۰/۲۳۳	۰/۲۴۲

مدل رگرسیونی ترکیبی اثرات تصادفی رابطه معیارهای گزارشگری اجتماعی و سطح نگهداشت وجه نقد در سطح کل شرکتها در جدول ۵ ارائه شده است.

نتایج حاصله در جدول ۵ نشان می‌دهد که آماره t متغیر عملکرد سیاسی و اجتماعی بزرگتر از $\pm 1/965$ (برابر با $2/22-$) بوده و سطح معناداری آن‌ها کمتر از $0/05$ است، ارتباطی معنادار و منفی بین عملکرد سیاسی و اجتماعی و سطح نگهداشت وجه نقد برقرار است. این در حالی است که آماره t متغیر عملکرد استراتژی کارمندان بزرگتر از $\pm 1/965$ (برابر با $2/93-$) بوده و سطح معناداری آن‌ها کمتر از $0/05$ است، ارتباطی معنادار و منفی بین عملکرد استراتژی کارمندان با سطح نگهداشت وجه نقد برقرار است.

نتایج حاصله در جدول ۵ نشان می‌دهد که آماره t متغیر عملکرد محیط زیستی بزرگتر از $\pm 1/965$ (برابر با $3/54-$) بوده و سطح معناداری آن‌ها کمتر از $0/05$ است، ارتباطی معنادار و منفی بین عملکرد محیط زیستی و سطح نگهداشت وجه نقد برقرار است. این در حالی است که آماره t متغیر عملکرد مشتریان بزرگتر از $\pm 1/965$ (برابر با $3/36-$) بوده و سطح معناداری آن‌ها کمتر از $0/05$ است، ارتباطی معنادار و منفی بین عملکرد مشتریان با سطح نگهداشت وجه نقد برقرار است.

نتایج حاصله در جدول ۵ نشان می‌دهد که آماره t متغیر عملکرد سرمایه‌گذاری اجتماعی بزرگتر از $\pm 1/965$ (برابر با $2/98-$) بوده و سطح معناداری آن‌ها کمتر از $0/05$ است، ارتباطی معنادار و منفی بین عملکرد سرمایه‌گذاری اجتماعی و سطح نگهداشت وجه نقد برقرار است. این در حالی است که آماره t متغیر عملکرد استراتژی شرکت بزرگتر از $\pm 1/965$ (برابر با $2/18-$) بوده و سطح معناداری آن‌ها کمتر از $0/05$ است، ارتباطی معنادار و منفی بین عملکرد استراتژی شرکت با سطح نگهداشت وجه نقد برقرار است.

نتایج همچنین نشان می‌دهد که تأثیر متغیر اندازه شرکت و رشد فروش بر سطح نگهداشت وجه نقد، مثبت و معنی‌دار و در مقابل، تأثیر اهرم مالی بر سطح نگهداشت وجه نقد منفی و معنی‌دار می‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که شرکت‌های دارای میزان بالای رشد فروش و همچنین شرکت‌های بزرگ، از وجه نقد بیش‌تری در شرکت برخوردار بوده‌اند.

نتایج مربوط به آماره F نیز نشان می‌دهد که مدل در حالت کلی معنی‌دار بوده و با توجه به آماره دوربین-واتسون، فاقد مشکل خودهمبستگی است.

علاوه بر آن، نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد که در کل دوره پژوهش حدود $23/3\%$ از تغییرات متغیر وابسته در سطح کل شرکت‌ها تحت تأثیر متغیر مستقل همچنین متغیرهای کنترلی به ویژه رشد فروش و اندازه شرکت بوده است.

مقادیر باقی‌مانده‌های رگرسیونی مدل مذکور دارای آماره جاک‌برا برابر با $2/563$ و احتمال آماره جاک‌برا برابر با $0/278$ بوده که حاکی از نرمال بودن باقی‌مانده‌های رگرسیونی است.

با توجه به معنی‌دار بودن تأثیر متغیرهای فرعی گزارشگری اجتماعی بر روی سطح نگهداشت وجه نقد شرکت‌ها، فرضیه فرعی اول الی ششم پژوهش مورد تأیید واقع می‌شود.

۴-۴- آزمایش فرضیه اصلی پژوهش

بین عملکرد مسئولیت اجتماعی و سطح نگهداشت وجه نقد شرکت ارتباط معنادار وجود دارد.

نتیجه آزمون F لیمر در جدول ۶ ارائه شده است. مقدار احتمال آماره F لیمر در جدول ۶ کم‌تر از سطح معنی‌داری ۵٪ بوده و بنابراین، برای آزمون فرضیه تکمیلی پژوهش، استفاده از روش داده‌های تلفیقی منتهی است.

جدول ۶. انتخاب داده‌های تلفیقی در برابر داده‌های ترکیبی

مدل	$\Delta\text{Cash}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{CSR}_{i,t} + \beta_2 \text{SIZE}_{i,t} + \beta_3 \text{LEV}_{i,t} + \beta_4 \text{GROWTH}_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$		
نوع آزمون	مقدار آماره آزمون	درجه آزادی	احتمال آماره آزمون
F لیمر	۵/۶۳	(۹۵ و ۴۷۱)	۰/۰۰۰۰

نتیجه آزمون هاسمن در جدول ۷ ارائه شده است. مقدار احتمال آماره هاسمن در جدول ۷ کم‌تر از سطح معنی‌داری ۵٪ می‌باشد؛ لذا، دلیل کافی برای رد الگوی اثرات ثابت نداریم و برای آزمون فرضیه تکمیلی پژوهش، از الگوی اثرات ثابت استفاده می‌کنیم.

جدول ۷. انتخاب الگوی اثرات ثابت در برابر الگوی اثرات تصادفی

مدل	$\Delta\text{Cash}_{i,t} = \beta_0 + \beta_1 \text{CSR}_{i,t} + \beta_2 \text{SIZE}_{i,t} + \beta_3 \text{LEV}_{i,t} + \beta_4 \text{GROWTH}_{i,t} + \varepsilon_{i,t}$		
نوع آزمون	مقدار آماره خی‌دو	درجه آزادی خی‌دو	احتمال آماره آزمون
هاسمن	۸۱/۵۸	۹	۰/۰۰۰۰

نتایج حاصله در جدول ۸ نشان می‌دهد که آماره t متغیر اصلی عملکرد مسئولیت اجتماعی بزرگتر از $\pm 1/965$ (برابر با ۲/۷۵) بوده و سطح معناداری آن‌ها کمتر از ۰/۰۵ است، ارتباطی معنادار و منفی بین عملکرد مسئولیت اجتماعی و سطح نگهداشت وجه نقد برقرار است.

نتایج همچنین نشان می‌دهد که تأثیر متغیر اندازه شرکت و اهرم مالی بر سطح نگهداشت وجه نقد، به ترتیب مثبت و منفی معنی‌دار و در مقابل، تأثیر رشد فروش بر سطح نگهداشت وجه نقد معنی‌دار نمی‌باشد. این موضوع نشان می‌دهد که شرکت‌های بزرگ، اقدام به نگهداری سطح نگهداشت وجه نقد بالاتری می‌کنند.

نتایج مربوط به آماره F نیز نشان می‌دهد که مدل در حالت کلی معنی‌دار بوده و با توجه به آماره دوربین-واتسون، فاقد مشکل خودهمبستگی است.

علاوه بر آن، نتایج مربوط به ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد که در کل دوره پژوهش حدود ۵۲/۹٪ از تغییرات متغیر مستقل در سطح کل شرکت‌ها، تحت تأثیر معیارهای مختلف عملکرد مسئولیت اجتماعی بوده است.

مقادیر باقی‌مانده‌های رگرسیونی مدل مذکور دارای آماره جارک‌برا برابر با $1/461$ و احتمال آماره جارک‌برا برابر با $0/482$ بوده که حاکی از نرمال بودن باقی‌مانده‌های رگرسیونی است.

جدول ۸. نتایج آزمون فرضیه اصلی تحقیق

آماره‌ها متغیرها	ضرایب رگرسیونی	مقدار آماره t	احتمال آماره t		
مقدار ثابت C	-۵/۱۲	-۱۱/۱۳	۰/۰۰۰۰		
عملکرد مسئولیت اجتماعی CSR	-۰/۲۴	-۲/۷۵	۰/۰۰۰۰		
اندازه شرکت SIZE	۰/۲۰	۱۱/۷۲	۰/۰۰۰۰		
اهرم مالی LEV	۰/۰۶	-۷/۰۲	۰/۰۰۰۰		
رشد فروش SG	۰/۰۰۱	۰/۰۵	۰/۹۵۶۷		
ضریب تعیین	ضریب تعیین شده	مقدار جارک‌برا باقی‌مانده	احتمال جارک‌برا باقی‌مانده	احتمال آماره F واتسون	آماره دوربین- واتسون
۰/۶۱۴	۰/۵۲۹	۱/۴۶۱	۰/۴۸۲	۰/۰۰۰۰	۱/۷۱۴

۵- بحث و نتیجه گیری

افشای مسئولیت اجتماعی به عنوان پل ارتباطی بین واحد تجاری و ذی نفعان است و باعث جذب سرمایه گذاران می‌شود. بدین ترتیب کارکرد درونی افشای مسئولیت اجتماعی می‌تواند منجر به بهبود جایگاه شرکت و در نهایت افزایش بازده و سودآوری و سرانجام بقای بلندمدت شرکت‌ها شود. با افشای مسئولیت اجتماعی از طریق گزارش سالانه یا از طریق گزارش پایداری، می‌توان حمایت سهامداران، بخصوص سرمایه گذاران نهادی را از نظر مادی و غیرمادی (اجتماعی) توسط شرکت‌ها بدست آورد.

در حالیکه مشخصه‌های سطح نگهداشت وجه نقد شرکت، در ادبیات تحقیق به صورت گسترده مورد مطالعه قرار گرفته است، ارتباط مستقیم بین مسئولیت اجتماعی شرکت و سطح نگهداشت وجه نقد به صورت عمده، کشف نشده باقی مانده است.

شرکت‌هایی با سرمایه اجتماعی بالا تمایل دارند ارتباط خوبی با سهامداران داشته باشند، تأمین اطمینان مانند حمایتی است که بتواند زیانهای ناشی از حوادث منفی را کاهش دهد، بنابراین نیاز به حفظ نگهداشت وجه نقد در سطح بالا را کاهش می‌دهد. اعتبار شرکت‌های دارای سرمایه اجتماعی بالا و وفاداری مشتریان به این شرکت‌ها باعث می‌شود که این شرکت‌ها کمتر تحت تأثیر ریسک‌های سیستماتیک مختلف قرار گیرند. این موضوع دو پیامد برای سطح نگهداشت وجه نقد در این شرکت‌ها دارد. در یک سو منجر به این امر می‌شود که شرکت تمایل کمی به سطح نگهداشت وجه نقد بالا داشته باشد و از سوی دیگر نیز، شرکت‌ها با ریسک سیستماتیک پایین تمایل به ساختار بدهی با سررسید کوتاه مدت دارند و بنابراین دارای ریسک تأمین

مجدد بالایی می‌باشند که بیان می‌کند سطح نگهداشت وجه نقد بالایی برای کاهش ریسک تأمین مالی مجدد مورد نیاز می‌باشد (چوانگ^{۲۱}، ۲۰۱۶).

در این تحقیق در راستای آزمون ارتباط بین مسئولیت اجتماعی شرکت و سطح نگهداشت وجه نقد یک فرضیه اصلی و ۶ فرضیه فرعی تدوین گردید؛ که با استفاده از مدل‌های رگرسیونی طراحی شده برای این فرضیات اقدام به آزمون این فرضیات نمودیم. نتایج بدست آمده از آزمون فرضیات تحقیق نشان می‌دهد که ارتباط منفی و معناداری بین مسئولیت اجتماعی شرکت و معیارهای نماینده مسئولیت اجتماعی و سطح نگهداشت وجه نقد وجود دارد.

۶- پیشنهاد و محدودیت های پژوهش

۱. شرایط سیاسی و اقتصادی کشور و نیز جو روانی حاکم بر بازار بورس و اوراق بهادار تهران، از عواملی هستند که ممکن است بر متغیرهای این پژوهش اثر گذارند، اما در پژوهش حاضر کنترل نشده‌اند.
۲. داده‌های مستخرج از صورت‌های مالی، از بابت تورم تعدیل نشده‌اند. با توجه به متفاوت بودن نرخ تورم در سال‌های مورد بررسی، در صورتی که داده‌های مورد استفاده از این بابت تعدیل می‌شدند، ممکن بود نتایج، متفاوت از نتایج فعلی باشد. به منظور انجام پژوهش‌های آتی در ارتباط با این پژوهش، موضوعات زیر پیشنهاد می‌شود:
۳. این پژوهش در سطح کل شرکت‌ها برآورد شده است. از این رو، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی، این رابطه، برای تمامی صنایع گوناگون به تفکیک برآورد شود تا تأثیر هر یک از فرضیات، در هر یک از صنایع به صورت جداگانه مورد بررسی قرار گیرد.
۴. در این پژوهش، شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بررسی شده‌اند؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود تا در پژوهش‌های آتی، این موضوع در شرکت‌های فرابورس نیز بررسی گردد.

منابع

۵. جعفری، محمدرضا (۱۳۷۲). "تئوری حسابداری اجتماعی". بررسی‌های حسابداری، شماره ۲، ۷۸-۸۹.
۶. حسابداری- ماهنامه تدبیر شماره ۱۸۹، حسابداری مسئولیتهای اجتماعی
۷. خوش طینت، محسن (۱۳۷۳ و ۱۳۷۴). "حسابداری مسئولیتهای اجتماعی". بررسی‌های حسابداری، شماره ۱۰ و ۱۱، ۳۴-۱۸.
۸. خوش طینت، محسن و حمید راعی (۱۳۸۳). "تأثیر ارائه اطلاعات حسابداری اجتماعی بر تصمیم‌گیری سرمایه‌گذاران". بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۳۷، ۷۳-۹۲.
۹. فروغی، داریوش؛ میر شمس شهبهانی، مرتضی و سمیه پور حسین (۱۳۸۷). "نگرش مدیران درباره افشای اطلاعات حسابداری اجتماعی- شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران (۱۳۸۶)". بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۲، ۵۵-۷۰.
۱۰. فصلنامه بررسی‌های حسابداری شماره ۵، تئوری حسابداری اجتماعی
۱۱. فصلنامه بررسی‌های حسابداری شماره ۱۰ و ۱۱، حسابداری مسئولیتهای اجتماعی
۱۲. نشریه بررسی‌های حسابداری، شماره ۵، پاییز ۱۳۷۲، تئوری حسابداری اجتماعی: محمدرضا جعفری.
۱۳. نشریه بررسی‌های حسابداری، شماره ۱۰ و ۱۱، زمستان ۱۳۷۳، حسابداری مسئولیتهای اجتماعی: محسن خوش طینت.

²¹ Chuang

14. Anderson, J. C and Frankle, A. W. (1980), Voluntary Social Reporting, *The Accounting Review*.
15. Bates, Th. W., Kathleen, M. K., and Rene, M. S. (2009). Why do U.S. firms hold so much more cash than they used to, *Journal of Finance*, 64, 1985-2021.
16. Buckley M. R., D. S. Beu, D. D. Frink (2008), Ethical Issues in Human Resources Systems, *Human Resource Management Review*, No. 11, 11-29.
17. Chih, H. L., Shen, C. H., & Kang, F. C. (2008). Corporate social responsibility, investor protection, and earnings management: Some International evidence. *Journal of Business Ethics*, 79: 179-198.
18. Dechow, P. 1994. Accounting earnings and cash flows as measures of firm performance: the role of accounting accruals. *Journal of Accounting & Economics*, 18, 3-42.
19. Dittmar, A., Mahrt-Smith, J., and Servaes, H. 2003. International Corporate Governance and Corporate Cash Holdings. *The Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 38 (1), 111-133.
20. Epstein M., Flamholtz E. and Mc Donough. J. J. (1976) Corporate Social Auditing in the U.S.A State of the art and future prospects, *Accounting Organizations and Society*.
21. Epstein, M. J., Freedman, M. (1994) " Social disclosure and the individual investor ", *Accounting, Auditing & Accountability journal*, Vol. 7 no. A, pp. 94- 109
22. Ferreira, M., and Vilela, A. 2004. Why do firms hold cash? Evidence from EMU countries. *European Financial Management*, 10 (2), 295-319.
23. Friedman. M. (1970), "The social responsibility of business is to increase its profits," *The New York times magazine*, no. September 13, pp. 122-6. 10)
24. Garcia-Teruel, P. J., Martinez-Solano, P. and Sanchez-Ballesta, J. P. 2009. Accruals Quality and Corporate Cash Holdings. *Journal of Accounting and Finance*, 49, 95-115.
25. Gray, R.H., Javad, M., Power, D.M., Sinclair, C.D. (2002), " social and environmental disclosure and corporate characteristics, " *journal of Business Finance and Accounting*, vol. 28 no. 3/4, pp. 327- 56.
26. Glaumier M.W. and Undersown B. (1987) *Social Responsibility Accounting*.
27. Jin, G. K., & Drozdenko, R. G. (2010). Relationships among perceived organizational core values, corporate social responsibility, ethics, and organizational performance outcomes: An empirical study of information technology professionals. *Journal of Business Ethics*, 92:
28. Mathews, M.R. (1987), "social responsibility accounting disclosure and information content for shareholders," *British Accounting Review*, vol. 19 no. 2, pp. 161- 8. 12)
29. Mathews, M.R. (1995), "social and environmental accounting practical demonstration of ethical concern?" *journal of Business Ethics*, Vol. 14 no. 3, pp. 663-71.
30. Martinez-Sola, C., Garcia-Teruel, P. J., and Martinez-Solano, P. (2009). Corporate cash holding and firm value, (Program: PCRTRM 07-10). Research project 08822/PHCS/08. Available At: <http://tandfonline.com>.
31. Mikkelsen, W. and Partch, M. (2003), Do persistent large cash reserves hinder performance?, *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 38, 275- 294.
32. Oler, D. and Picconi, M. (2009). Implications of insufficient and excess cash for future performance. *Journal of Financial Economics*, 65, 223-247.
33. Opler, T., Pinkowitz, L., Stulz, R. and Williamson, R. (1999). The determinants and implications of corporate cash holdings. *Journal of Financial Economics*, 52, 3-46.
34. Ozkan, A. and Ozkan, N. (2004). Corporate Cash Holdings: An Empirical Investigation of UK Companies. *Journal of Banking and Finance*, 28, 2103-2134.

35. Shleifer, A., Vishny, R.W., 1984. Liquidation values and debt monitoring. *Review of Economic Studies* 51, 393-414.
36. O'Conner Larry, (2005): 'Empirical Research in social and Environmental Accounting – Meta Review
37. Prior, D., Surroca, J., & Tribo, J. A. (2008). Are socially responsible managers really ethical? Exploring the relationship between earnings management and corporate social responsibility. *Journal Compilation*, 16 (3): 161-177.
38. Richmond, Betty Jane Etal (2003). "Social Accounting for Nonprofits-Two Models." *Nonprofit Management & Leadership*, Vol. 13, No. 4, pp.308-324.
39. Werner, W. J. (2009). Corporate social responsibility initiatives addressing social exclusion in Bangladesh. *Journal Health Popul Nutr*, 27 (4): 545-562.
40. Wang, Y., Ji, Y., Chen, X. and Song, C. 2013. Inflation, operating cycle, and cash holdings. *China Journal of Accounting Research*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.cjar.2013.07.001>.

The Relationship between Corporate Social Responsibility and Cash Holding in Tehran Stock Exchange

Pedram Sheikhi Sotodeh¹, Ahmad Nasserri², Abbasali Haghparast³

¹Graduate Student of Accounting, Islamic Azad University of Zahedan, Zahedan, Iran

²Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Management and Economics, Sistan and Baluchestan University, Zahedan, Iran

³Academic Member of Azad University of Zahedan, Faculty of Accounting, Zahedan Islamic Azad University, Zahedan, Iran

Abstract

The importance of social and ethical responsibility of managers is an obvious fact. Nowadays, everybody who is somehow engaged in economic activities is totally aware that responsible, honest actions, and the actions that improve the life quality of the system's stakeholders lead to economic development, meaning profit for the both parties to the transaction. Using the necessary solutions regarding social responsibility, companies have changed the way employees, consumers, and even at a higher level, society and the environment in which they act, are influenced. Companies with a high social performance tend to have good relations with their shareholders. Providing reliability is like a support that can reduce the losses caused by negative incidents, and therefore, it reduces the need to maintain cash at a high level. The present research aims at examining the relationship between the company's social responsibility and the cash maintenance level in the companies accepted in the Tehran Stock Exchange. The research has a time period spanning the years between 1389 and 1394, and 96 companies have been selected as the sample. The multivariate regression model in the econometric software Eviews has been used to analyze the research data in a synthetic (hybrid) form. The assumptions codified with regards to the relationship between the company's social responsibility and the cash maintenance level in the companies accepted in the Tehran Stock Exchange were tested and the results indicate that there is a negative and significant relationship between the research's dependent and independent variables.

Keywords: performance of social responsibility, cash maintenance level, companies accepted in the Tehran Stock Exchange
